

Finansdepartementet
Finansmarkedsavdelingen
postmottak@fin.dep.no

Oslo 16. januar 2014

Høring – Ikrafttredelse av regler om fripoliser med investeringsvalg

Det vises til Finansdepartementets høringsbrev av 25. november 2013 vedrørende ikrafttredelse av regler om fripoliser med investeringsvalg. Vedlagt departementets brev var et konkret utkast til forskrift, samt et høringsnotat fra Finanstilsynet, datert 4. november 2013.

Finansdepartementet ber om høringsinstansenes merknader knyttet til to forhold;

1. Hvorvidt fripoliser skal være fullt oppresvert til dødelighetsgrunnlaget K 2013 før konvertering til investeringsvalg.
2. Finanstilsynet foreslår en forskriftsbestemmelse som setter krav til pensjonsinnretningens informasjonsplikt, herunder med eksempler for å kunne nå gitte ytelsesnivåer. Videre foreslås en bestemmelse om opplysningsplikt for det tilfellet at pensjonsinnretningen vil dekke negativt risikoresultat i avkastningen eller i verdien av investeringsporteføljen tilordnet kontrakten.

Pensjonskasseforeningen kommenterer forholdene i samsvar med Finansdepartementets spørsmålsstilling. Det bemerkes at tematikken relatert til utbetalingsprofil og teknisk rente formelt ikke er på høring, og følgelig avventer Pensjonskasseforeningen i så henseende en selvstendig prosess knyttet til slike forhold.

1.

Fripoliser med investeringsvalg vil for rettighetshavere i alminnelighet med stor grad av sannsynlighet fremstå som meget kompliserte. Ved overgang til et produkt med investeringsvalg, overføres risikoen ved rentegarantien fra pensjonsinnretningen til rettighetshaver. Dette vil i seg selv kunne være relativt dramatisk, og de økonomiske konsekvensene ved en slik risikoovergang er ikke nødvendigvis lett tilgjengelige for fripoliseinnehaver. Eksempelvis antas det at overføringen av biometrisk risiko til enkeltindividet ikke anses som spesielt lettfattelig materie.

Finanstilsynet konkluderer etter en samlet vurdering med at fripoliser som skal konverteres til investeringsvalg skal være fullt ut oppresvert til den nye K2013-tariffen. *Pensjonskasseforeningen er av samme oppfatning som Finanstilsynet, og kan i det vesentligste tiltre tilsynets argumentasjon.* Ved en konvertering avlastes pensjonsinnretningene for et garantert avkastningsnivå. Det vil være urimelig om de også skal avlastes for all tidligere akseptert biometrisk risiko, og det i strid med

PENSJONSKASSEFORENINGEN

faktiske pensjonsplaner og garanterte nivåer. I denne sammenheng er det av relevans at fripoliseinnehavere allerede er forventet å bidra med inntil 80 prosent av oppreserveringsbehovet gjennom avkastning tilordnet kontrakten.

Det er en grunnleggende forutsetning at fripoliser skal være tilstrekkelige reserverte, og rettighetshaver skal ikke være skadelidende der pensjonsinnretningen ikke har foretatt tilstrekkelige avsetninger. Det bemerkes dog at ved konvertering til investeringsvalg, og en fullt ut oppresvert overgang til K2013, så vil ikke pensjonsinnretningen ha et selvstendig ansvar for eventuelt senere tilkomne tariffendringer – så fremt midlene ikke overføres til alminnelig forvaltning i kollektivporteføljen.

I likhet med tilsynet anser foreningen at full oppreservering vil lette informasjonen og rådgivningen, og samtidig gjøre produktet noe mindre komplisert å forstå. Den naturlige motside er at ingen kan pålegge den enkelte pensjonsinnretning å tilby investeringsvalg; anser ikke leverandøren dette som et egnet eller ønsket produkt, så tilbys det ikke. Det er også vårt syn at krav om full oppreservering vil fremme konkurransen i markedet. Under en hver omstendighet må det være klart at de minimum 20 prosentene som pensjonsinnretningen skal bidra med ved oppreserveringen, som en absolutt må foreligge ved konverteringstidspunktet.

Full oppreservering til ny tariff ved konvertering kan være krevende for pensjonsleverandørene. Det er uansett slik at en oppfyllelse av avsetningskravene etter K2013 vil påføre bransjen betydelige utgifter, helt uavhengig av om fripoliser ønskes konvertert. I denne sammenheng er det et selvstendig moment at ingen pensjonsinnretninger vil bli pålagt å tilby fripoliser med investeringsvalg. Eksempelvis vil en leverandør kunne benytte seg av maksimalt tillatte oppreserveringsperiode der dette er påkrevet eller ansett som hensiktsmessig før konvertering tilbys.

2.

Konvertering fra fripolise med garantert avkastning til investeringsvalg vil fordre adekvat og tilstrekkelig informasjon, herunder må overgang av avkastnings- og biometrisk risiko fremgå svært tydelig og entydig. Finanstilsynet erkjenner at det er "utfordrende for pensjonsinnretningene å informere om konsekvensene av et valg om konvertering på en måte som er forståelig for fripoliseinnehaveren". Pensjonskasseforeningen er av samme oppfatning, men legger til grunn at innretninger som ikke makter å gi tilfredsstillende og forståelig informasjon, heller ikke bør tilby et slikt konvertert produkt. Samtidig er det vesentlig for pensjonskassene at den informasjonsbyrde innretningene pålegges blir håndterlig, også for mindre foretak.

Pensjonskasseforeningen mener at leverandørene i alminnelig ikke må pålegges en *individuell rådgivningsplikt*. En *informasjonsplikt* bør dog kunne kombineres med en *frarådningsplikt*; enkelte grupper bør av pensjonsinnretningen frarådes å konvertere til investeringsvalg, selv om en slik endring isolert sett kan være i innretningens egeninteresse.

PENSJONSKASSEFORENINGEN

For fripoliser med investeringsvalg, vil fripoliseinnehaver bli belastet kostnader ved administrasjon og forvaltning. Det er av vesentlig betydning at det klart fremgår hvilket omfang disse forventes å ville utgjøre. Herunder er det relevant hvilke administrasjonskostnader som er lagt til grunn ved konvertering og hva som blir de faktiske administrasjonskostnadene for nytt produkt – og hvorledes de vil utvikle seg videre. Det kan ikke utelukkes at det her vil være tilpasninger hos leverandørene, som i realiteten innebærer at fripoliseinnehaver får en større andel av utgiftene lempet over på seg. Videre er det nærliggende å anta at ikke alle pensjonsinnretninger har tilstrekkelige administrasjonsavsetninger. Det er betenkelig i slike tilfeller at denne potensielle økonomiske nedside overføres til fripolisens innehaver. Videre er det åpenbart at administrasjonskostnadene ikke nødvendigvis er av statisk karakter, og at disse i fremtiden vil kunne øke. Grunnleggende vil alle kostnader i siste instans lede til en lavere ytelse, og underforstått vil økte omkostninger fordre avkastning på et vesentlig høyere nivå enn dagens garanti for å gi samme nettoresultat. Vi deler dermed Finanstilsynets syn om at det må illustreres hvilken avkastning som kreves for å nå ulike nivåer, etter fradrag for ulike omkostninger. Det bør vurderes å pålegge innretningene, om ikke annet ut fra historisk avkastning på en normalportefølje, å komme med en antydning om sannsynligheten for at et slikt resultat skal kunne oppnås.

I forhold til en dokumentasjonsplikt, følger Pensjonskasseforeningen Finanstilsynets argumentasjon knyttet til hvorfor denne bør foreligge. For pensjonskassene er det likevel vesentlig at der pensjonsinnretningen kun belager seg på skriftlig informasjon, at det ikke innføres en obligatorisk plikt til lydopptak – det vil da heller ikke være noen lyd å ta opp. En slik plikt bør avgrenses til der det gis relevant informasjon, eventuelt rådgivning, per telefon. For andre innretninger vil en slik plikt fremstå som uten relevans, samtidig som den vil være ressurskrevende. Dette vil igjen utfordre de små innretningenes kostnader og deres konkurranseevne.

Hva det konkrete utkastet til ny § 6-1 i forskrift av 1. desember 2000 nr 2012 angår, vil Pensjonskasseforeningen bemerke at dennes første ledd fremstår som lite konkret og forpliktende. Det bør vurderes å overlate til Finanstilsynet å utarbeide en generell informasjonsstandard for konvertering til investeringsvalg, herunder med obligatoriske, generaliserte eksempler egnet til å illustrere den faktiske risikoovergangen som vil finne sted. Dette vil gi mer identisk informasjon på overordnet nivå, og tilsynsmyndigheten får større grad av kontroll med at adekvat og tilstrekkelig informasjon gis. Den ettervise kontroll som eventuelt vil finne sted ved domstolene, avgrenses dermed også til et påkrevet minimum. Finanstilsynet har påpekt at det vil kunne være en interessekonflikt mellom pensjonsinnretning og fripoliseinnehaver, og på denne bakgrunn anser Pensjonskasseforeningen det som positivt og hensiktsmessig at offentlig myndighet utarbeider en felles offentlig standard for informasjonen som skal avgis.

For Pensjonskasseforeningen,

Christer Drevsjø

Adv.